

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад «Переяслав-Хмельницький
державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»
Інститут політичних та етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса НАН України
Стамбульський фонд науки та культури (Стамбул, Туреччина)
Вища Лінгвістична Школа в Ченстохові (Ченстохов, Польща)
Вища школа Humanitas (Сосновець, Польща)
ДВНЗ «Київський Механіко-Технологічний коледж»

WYŻSZA SZKOŁA
HUMANITAS

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

«ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЦИВІЛІЗАЦІЙНИХ І ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТ.»

28 травня 2021 року

м. Переяслав (Україна)

**Ministry of Education and Science of Ukraine
State higher educational institution «Pereiaslav-Khmelnyskyi Hryhorii Skovoroda
State Pedagogical University»
I. F. Kuras Institute of Political and Ethnic Studies of the National Academy of
Sciences of Ukraine
Istanbul Foundation for Science and Culture (Istanbul, Turkey)
Humanitas University in Sosnowiec (Sosnowiec, Poland)
University College of Social Sciences in Czestochowa (Czestochowa, Poland)
State higher educational institution «Kyiv Mechanical-technical College»**

**МАТЕРІАЛИ / MATERIALS
Міжнародної науково-практичної конференції
of the International Scientific Conference**

**«ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ У
КОНТЕКСТІ ЦИВІЛІЗАЦІЙНИХ І ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ
ВИКЛИКІВ XXI СТ.»**

**«TRANSFORMATION PROCESSES IN UKRAINE IN
THE CONTEXT OF CIVILIZATION
AND GLOBALIZATION CHALLENGES OF THE XXI
CENTURY»**

28 травня 2021 року / May 28, 2021

м. Переяслав(Україна) / Pereiaslav (Ukraine)

УДК:

Трансформаційні процеси в Україні у контексті цивілізаційних і глобалізаційних викликів XXI ст.: матер. міжнар. наук.-практ. конф. Переяслав (Україна) : Домбровська Я.М. 2021. 132 с.

Transformation processes in Ukraine in the context of civilization and globalization challenges of the XXI century: mater. of internat. scientific-practical conf. Pereyaslav (Ukraine): Dombrovska Y.M. 2021. 132 p.

Рекомендовано Вченою радою ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», протокол № 9 від 22 червня 2021 р.

Recommended by the Academic Council of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University», protocol № 9 from June 22, 2021

Рецензенти: доктор історичних наук, професор, Молоткіна В. К., доктор педагогічних наук, професор, доцент Онищенко Н. П., кандидат психологічних наук, професор Хомич Г. О.

Редакційна колегія: академік НАПН України, доктор історичних наук, професор, Коцур В.П., доктор політичних наук, професор, Дем'яненко Б.Л., кандидат історичних наук, доцент Дудар В. Л., доктор політичних наук, доцент, Вакулич В. М., кандидат політичних наук, доктор історичних наук, доцент Коцур В. В., кандидат політичних наук, доцент, Дем'яненко В. М., кандидат політичних наук, старший викладач, Прядко Т. П., ст. лаборант, Новородовська Н. О., ст. лаборант, Остапчук О. О.

Reviewers: doctor in of Historical Sciences, Professor, Molotkina V. K., doctor of pedagogic sciences, professor, associate professor, Onyshchenko N. P., PhD. in psychological sciences, professor Khomych G. O.

Editorial board: Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine (NAES of Ukraine), Doctor in Historical Sciences, Professor Kotsur V. P., Doctor in Political Sciences, Professor Demyanenko B. L., PhD in Historical Sciences, Assoc. Prof. Dudar V. L., Doctor in Political Sciences, Professor Vakulych V. M., Doctor of Historical Sciences, PhD. in Political Sciences, Assoc. Prof. Kotsur V. V., PhD in Political Sciences, Assoc. Prof. Demyanenko V. M., PhD in Historical Political Sciences, Senior Lecturer Pryadko T. P., senior laboratory assistant Novorodovska N. O., senior laboratory assistant Ostapchuk O. O.

Збірник матеріалів сформовано за результатами міжнародної науково-практичної онлайн конференції «Трансформаційні процеси в Україні у контексті цивілізаційних і глобалізаційних викликів XXI ст.», що відбулася 28 травня 2021 року у ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Збірник уміщує тематичні статті, присвячені концептуальним підходам щодо аналізу цивілізаційних трансформацій в умовах глобалізації

Для викладачів, аспірантів, студентів.

Усі матеріали подаються в авторській редакції

The collection of materials was formed based on the results of international scientific-practical online conference «Transformation processes in Ukraine in the context of civilization and globalization challenges of the XXI century», which took place on May 28, 2021 at Pereiaslav- Khmelnytsky State Pedagogical University named after Hryhorii Skovoroda. The collection contains thematic articles on conceptual approach to the analysis of civilizational transformations in the context of globalization.

For teachers, graduate students, students.

All materials are submitted in the author's edition

© Автори статей, 2021 / Authors of articles, 2021

© ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія

Сковороди», 2021 /

SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University», 2021

СКЛАД ПРОГРАМНОГО КОМІТЕТУ

ГОЛОВА:

Коцур В. П. – академік НАПН України, доктор історичних наук, професор, ректор ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Співголова:

Рафальський О. О. – член-кореспондент НАН України, доктор історичних наук, професор, директор Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України.

Члени програмного комітету:

Саїд Юдже – президент Стамбульського фонду науки та культури.

Дудар В. Л. – кандидат історичних наук, доцент, проректор з наукової роботи та інноваційної діяльності ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет».

Різник В. В. – кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з навчально-методичної роботи ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет».

Ковтун О. А. – кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з міжнародних зв'язків та проектної діяльності ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет».

Коцур В. В. – доктор історичних наук, кандидат політичних наук, доцент, декан факультету гуманітарно-природничої освіти і соціальних технологій ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Дем'яненко Б. Л. – доктор політичних наук, професор, декан факультету історичної і соціально-психологічної освіти ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Майборода О. М. – член-кореспондент НАН України, доктор історичних наук, професор, заступник директора Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України.

Шкарлат І. В. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, директор ДВНЗ «Київський Механіко-Технологічний коледж».

Котисоренко В. О. – доктор політичних наук, професор, завідувач відділу національних меншин Інституту політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса НАН України.

Вакулич В. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Рубан А. О. – кандидат філософських наук, доцент кафедри політології, заступник декана факультету історичної і соціально-психологічної освіти з наукової роботи ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Ісайкіна О. Д. – кандидат історичних наук, доцент кафедри документознавства ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Зленко А. М. – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри документознавства та методики навчання, вчений секретар ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Новгородовський В. В. – кандидат історичних наук, молодший науковий співробітник відділу національних меншин Інституту політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса НАН України.

Дем'яненко В. М. – кандидат політичних наук, доцент кафедри політології ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Прядко Т. П. – кандидат політичних наук, викладач кафедри політології ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Коцур Л. М. – кандидат історичних наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування, кафедри політології ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Войтенко Ю. М. – кандидат історичних наук, доцент кафедри політології ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Кикоть С. М. – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри політології ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Лада О. В. – кандидат історичних наук, доцент кафедри політології, заступник завідувача з наукової роботи кафедри публічного управління та адміністрування ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Редзюк В. В. – кандидат історичних наук, старший викладач, заступник завідувача кафедри публічного управління та адміністрування ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Водяний О. М. – кандидат історичних наук, викладач кафедри політології ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Потапенко Р. М. – доктор філософії в галузі історії, викладач кафедри історії та культури України ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Луцик О. О. – аспірант, голова наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Крикун В. С. – викладач кафедри педагогіки, теорії і методики початкової освіти ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Коцур Р. В. – доктор філософії в галузі історії, викладач кафедри Політології ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Ковтун О. В. – кандидат історичних наук, керівник центру неперервної освіти «Освіта для сталого розвитку – інтегральне лідерство», доцент кафедри менеджменту, практичної психології та інклюзивної освіти ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Новгородовська Н. О. – старший лаборант кафедри політології, аспірант ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Остапчук О. О. – старший лаборант кафедри політології ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», аспірант ДВНЗ «Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка»

PROGRAM COMMITTEE

CHAIRMAN:

Kotsur V. P. – Doctor in Historical Sciences, Professor, Academician of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Rector of the SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

DEPUTY CHAIRMAN:

Rafalskiy O. O. – Doctor in Historical Sciences, Professor, Full member of the National Academy of Sciences of Ukraine, Director of I. F. Kuras Institute of Political and Ethnic Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine.

MEMBERS:

Said Yüce – President of the Istanbul Foundation of Science and Culture.

Dudar V. L. – PhD in Historical Sciences, Associate Professor, Vice-Rector for Research and Innovation of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

Riznyk V. V. – PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor, Vice-Rector for Educational and Methodological Work of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

Kovtun O. A. – PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor, Vice-Rector for International Relations and Project Activities of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

Kotsur V. V. – Doctor of Historical Sciences, PhD in Political Sciences, Associate Professor, Dean of the Faculty of Humanities and Social Technologies of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University»

Demyanenko B. L. – Doctor in Political Sciences, Professor, Dean of the Faculty of Historical and Socio-Psychological Education of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

ORGANIZATION COMMITTEE

Mayboroda O. M. – Doctor in Historical Sciences, Professor, Correspondent member of the National Academy of Sciences of Ukraine, Deputy Director of I. F. Kuras Institute of Political and Ethnic Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine.

Shkarlat I. V. – specialist of the highest category, teacher-methodologist, director of the Kyiv Mechanical and Technological College.

Kotygorenko V. O. – Doctor in Political Sciences, Professor, Head of the Department of National Minorities of I. F. Kuras Institute of Political and Ethno-National Research of the National Academy of Sciences of Ukraine.

Ruban A. O. – Ph.D. in Philosophy, Assoc. Prof. of the Department of Political Science, associate dean of the Faculty of Historical and Socio-Psychological Education of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

Isaykina O. D. – PhD in Historical Sciences, Assoc. Prof. of the Department of Documentology of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

Zlenko A. M. – PhD in Historical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Documentation and Teaching Methods, Scientific Secretary of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

Vakulych V. M. – Doctor in Political Sciences, Professor, Head of the Department of Political Science of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

Novorodovsky V. V. – PhD in Historical Sciences, Junior Research Scientist of the Department of National Minorities of I. F. Kuras Institute of Political and Ethno-National Research of the National Academy of Sciences of Ukraine.

Demyanenko V. M. – PhD in Political Sciences, Assoc. Prof. of the Department of Political Science of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

Pryadko T. P. – PhD in Political Sciences Lecturer at the Department of Political Science of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

Kotsur L. M. – PhD in Historical Sciences, Associate Professor at the Department of Public Management and Administration, Department of Political Science of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

Voitenko Y. M. – PhD in Historical Sciences, Assoc. Prof. of the Department of Political Science of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

Kykot S. M. – PhD in Historical Sciences, Senior Lecturer of the Department of Political Science of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University»

Lada O. V. – PhD in Historical Sciences, Associate Professor at the Department of Political Science, Deputy Head of the Department of Public Administration and Governance of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

Redziuk V. V. – PhD of Historical Sciences, Senior Lecturer, Deputy Head of the Department of Public Management and administration of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

Vodyanyi O. M. – PhD in Historical Sciences, lecturer at the Department of Political Science of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

Potapenko R. M. – PhD in Historical Sciences, Lecturer of the Department of History and Culture of Ukraine of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

Lutsyk O. O. – Head of Scientific Society of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

Krykun V. S. – Lecturer of the Department of Pedagogy, Theory and Methods of Primary education of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

Kovtun O. V. – Ph.D. in Historical Sciences, Head of the Center for Continuing Education «Education for sustainable development - integral leadership», Associate Professor of Department of Management, Practical Psychology and Inclusive Education of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

Novorodovska N. O. – laboratory assistant at the Department of Political Science, graduate student of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University».

Ostapchuk O. O. – laboratory assistant at the Department of Political Science of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University», graduate student of SHEI «Hlukhiv National Pedagogical University of Oleksandr Dovzhenko»

Уманців Юрій

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ НОВІТНІХ
ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН94

Фещенко Валентина, Другова Євгенія.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОГО РИНКУ ПРАЦІ В КОНТЕКСТІ
РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....97

Христинч Ніна

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО КОНЦЕПТУ
POWER / ВЛАДА СТУДЕНТАМИ-ФІЛОЛОГАМИ.....100

Чміль Ганна

ТРАНСФОРМАЦІЯ СУЧАСНОГО РИТЕЙЛУ: СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИЙ
АСПЕКТ.....104

Шамхал Мамедов

«АРМЯНСКОЕ ДВИЖЕНИЕ» НА ЮЖНОМ КАВКАЗЕ В КОНЦЕ ХІХ– НАЧАЛЕ ХХ
ВЕКА И ЕГО ВЛИЯНИЕ НА РОССИЙСКО-ТУРЕЦКИЕ
ОТНОШЕНИЯ.....108

Шевченко Руслан.

ОСНОВНЫЕ АСПЕКТЫ ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ МОЛДОВЫ И
УКРАИНЫ В 1991-2020 ГГ.....115

Шимченко Людмила

ДЕМОКРАТИЧНИЙ ПОСТУП УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ МЕХАНІЗМ ЕЛЕКТРОННОГО
ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ.....119

Шкуропадська Діана

РОЗВИТОК УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....123

Шмарко Наталія

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....126

Шуляк Сергій, Єременко Ігор.

ПРІОРИТЕТИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ АДМІНІСТРАЦІЇ БАЙДЕНА.....129

Ясенчук Владислав, Долженко Іванна,

КІБЕРПРОСТІР ЯК СФЕРА ДІЯЛЬНОСТІ.....132

Чміль Ганна, кандидат економічних наук,
доцент кафедри маркетингу і комерційної
діяльності Харківський державний університет
харчування та торгівлі

ТРАНСФОРМАЦІЯ СУЧАСНОГО РИТЕЙЛУ: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ.

Chmil Hanna, PhD of Economic Sciences, Associate
Professor of the Department of Marketing and
Commercial Activities of SHEI «Kharkiv State
University of Food Technology and Trade»

TRANSFORMATION OF MODERN RETAIL: SOCIO-ECONOMIC ASPECT.

Передумовою цифрової трансформації суб'єктів господарювання стали інноваційна активність в науково-технічному напрямі розвитку та сукупність техніко-технологічні змін з удосконалення організації бізнес-процесів з метою виконання пріоритетних завдань розроблених стратегій. Результати науково-технічного прогресу впливають на соціально-економічний розвиток і надають можливість підприємству отримувати прибуток в короткостроковому та довгостроковому періоді [1; 2].

Рівень науково-технічного прогресу в сучасному ритейлі повинен визначатися за групою показників: ступінь автоматизації та технологізації процесів постачання, зберігання та реалізації товарів; коефіцієнт оновлення транспортної інфраструктури; рівень технічного оснащення підприємства, рівень інтенсивності роботи торговельного устаткування та обладнання, рівень механізації складських робіт, рівень технічної озброєності праці, продуктивність праці персоналу, рівень спеціалізації торговельної мережі, коефіцієнт оборотності товарних запасів, витрати часу на розрахунок за покупку, витрати часу на консультації; витрати часу на пошук товарів, інтегральний показник інформаційного забезпечення (наявність автоматизованих систем управління). Наданий перелік показників не обмежується і може доповнюватися іншими за необхідністю керівників системи управління, але очевидно, що їх розрахунок і інтерпретація, та як наслідок, прийняття рішень щодо імплементації інновацій в торговельний процес, неможливе без використання цифрових технологій концепції Індустрії 4.0 [3]. Так, результати науково-технічного прогресу сприятимуть активізації: процесу впровадження RFID-технології; поширенню роботизації в обслуговуванні виробничого та торговельного процесів; моделюванню процесів технології виробництва; створенню науково-виробничих кластерів, що забезпечують співробітництво бізнес-структур та наукової спільноти закладів вищої освіти; розвитку наземних безпілотних багатоцільових транспортних засобів (для постачання товарів, спеціальних машин для роботи у надзвичайних ситуаціях з метою оптимізації трудових витрат); використанню

мобільних додатків для моніторингу зовнішнього середовища та отримання необхідної інформації для ухвалення рішень; застосуванню інформаційно-телекомунікаційних технологій, зокрема бездротових і радіочастотних [4]. Все вище перераховане в контексті концепції «Індустрія 4.0» позитивно вплине на ефективність роботи об'єктів ритейлу та дозволить підвищити продуктивність праці робітників, збільшити обсяги продаж і результативність діяльності.

Враховуючи турбулентність зовнішнього середовища можна стверджувати, що соціально-економічний розвиток призводить до удосконалення господарської діяльності суб'єкта господарювання, а також змін соціальної та екологічної складової на засадах справедливого розподілу матеріальних та нематеріальних благ та збереження навколишнього середовища. Зазначимо, що для стабільного економічного розвитку суб'єктів товарного ринку сьогодні необхідне збалансоване та оптимальне енергоспоживання ресурсів для господарських потреб, оскільки тарифи на енергоносії постійно зростають. Забезпечити цей процес можливо різними заходами, наприклад, завдяки використанню енергії сонця, біопалива, або вітроенергетики. Однак для підприємств торгівлі найбільш оптимальний варіант енергозбереження – це використання новітніх цифрових технологій в логістиці, процесі експлуатації торговельного обладнання та устаткування, зокрема, Інтернету речей, сутність якої визначається «сукупність взаємодіючих технічних систем і комплексів, призначених для реалізації суспільних відносин, в тому числі, пов'язаних з наданням послуг або проведенням робіт, на основі використання різноманітних даних і мережі Інтернет за безпосередньої участі або без участі цих суб'єктів цих відносин (юридичних або фізичних осіб)» [5-7]. Характерною ознакою даної технології є використання датчиків та пристроїв, підключених через мережу Інтернет для збору, накопичення, аналізу інформації та її обміном з метою управління приладами та устаткуванням [8; 9].

Перехід на інформаційно-комунікаційні технології в ритейлі передбачає оволодіння новими знаннями, компетенціями шляхом підвищення кваліфікації персоналу з питань цифрової грамотності, що створює соціальний розвиток ринкових структур. Отримані цифрові компетенції (знання та уміння роботи в технофері) дозволять ефективно працювати в інформаційному середовищі, управляти цифровими даними, здійснювати їх фільтрацію, нести відповідальність за прийняті рішення на основі оброблених цифрових даних, працювати в команді, дотримуватися мережевого етикету, створювати цифровий контент, вирішувати самостійно технічні проблеми та приймати рішення. Реалізація отриманих знань за конкретно обраною інноваційною технологією (Інтернет речей, хмарні послуги, сервіси та технології, роботизація, штучний інтелект, BigData, RFID-технології, адитивні технології, блокчейн та ін.) сприятиме створенню достатнього інформаційно-облікового забезпечення з налагодженими комунікаційними зв'язками для управління бізнес-процесами торговельного підприємства. Однак соціально-економічний розвиток підприємства та цифрова трансформація можуть мати і деструктивний характер, зокрема в частині працевлаштування. Цифровізація передбачає організацію процесів за участю людини і без неї. Це, в свою чергу, відзначиться

на виникненні асиметрії між кількістю працездатних осіб та робочих місць, виникнення технологічного безробіття, зменшення доходів населення та зниження рівня його соціального захисту. Але освоєння спеціалістами ритейлу нових знань в області новітніх технологій відповідно до сучасних вимог господарювання дозволять уникнути негативних наслідків.

Викладене доводить, що передумовою цифрової трансформації мікроекономічних систем стали результати науково-технічного прогресу, рівень якого в сучасному ритейлі доречно визначати за групою показників відповідно до стану та змін матеріально-технічної бази, товарних запасів, праці робітників, логістичних та маркетингових витрат. В свою чергу соціально-економічний розвиток на мікрорівні впливає на цифрові трансформації та розглядається через призму економічної, соціальної та екологічної складової об'єктів ритейлу, і вимагає імплементації ідей та постулатів технології Інтернету речей для отримання конкурентних переваг в мінливому середовищі.

Список використаних джерел

1. Krutova A., Kashchena N., Chmil H. Enterprises' economic activity stimulation as a driver of national economy sustainable development. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2020. Вип. 1 (31). С. 162–173.

2. Чміль Г.Л. Трансформація поведінки економічних суб'єктів споживчого ринку в умовах цифровізації. *Сучасні реалії фінансово-економічного розвитку регіонів, галузей, підприємств, бізнесу*: монографія за ред. Л.М. Савчук, Л.М. Бандоріної. Дніпро: Пороги, 2020. С. 374–383. URL: https://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/5862/1/%D0%A7%D0%BC%D1%96%D0%BB%D1%8C%20%D0%93.%D0%9B.%20%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%BE-%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC__%D1%82%D0%BE%D0%BC_1_2020__%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE.pdf

3. Чміль Г.Л. Економічна взаємодія суб'єктів споживчого ринку в умовах Індустрії 4.0. II Міжнародна науково-практична конференція «Цифрова економіка та інформаційні технології», м. Київ, 15-16 квітня 2021 р. Київ: Видавничий центр ДУІТ, 2021. С. 200–202. URL: https://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/6442/1/%d0%a6%d0%95_%d1%82%d0%b0_I%d0%a2_2021_%d0%a7%d0%bc%d1%96%d0%bb%d1%8c_%d0%93.%d0%9b..pdf

4. Davydova O., Kashchena N., Staverska T., Chmil H. Sustainable development of enterprises with digitalization of the economic management. *International Journal of Advanced Science and Technology*. 2020. Vol. 29. No. 8s. Pp. 2370–2378. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/23535/1/14712-Article%20Text-21956-1-10-20200511.pdf>

5. Чміль Г.Л. Сценарії розвитку суб'єктів споживчого ринку в умовах цифрової трансформації економіки України. Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток харчових виробництв, ресторанного та готельного господарств і торгівлі: проблеми, перспективи, ефективність», 18 травня 2021 р. Харків: ХДУХТ, 2021. Ч. 1. С. 138–139. URL: https://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/6441/1/t_k_18.05.21_%d0%a7%d0%bc%d1%96%d0%bb%d1%8c%20%d0%93.%d0%9b..pdf

6. Davydova O., Kashchena N., Stavarska T., Chmil H. Digitalization of economic activity management and sustainable enterprise's development. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering*. 2019. Vol. 8. Issue 3C. Pp. 195–200. <https://doi.org/10.35940/ijrte.c1033.1183c19>

7. Savytska N., Chmil H., Hrabylnikova O., Pushkina O., Vakulich M. Behavioral Models for Ensuring the Security of Functioning and Organizational Sustainability of the Enterprise. *Journal of Security & Sustainability Issues*. 2019. Vol. 9. No. 1. P. 63–76. [http://doi.org/10.9770/jssi.2019.9.1\(6\)](http://doi.org/10.9770/jssi.2019.9.1(6))

8. Chmil H. Digitalization as a behaviour transformation tool of consumer market economic entities. *Majesty Of Marketing* : XVI International scientific and practical conference for students and young scientists, Dnipro, 10 December 2020. Dnipro: National Technical University Dnipro Polytechnic, 2020. P. 40–41. URL: https://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/6209/1/Majesty%20of%20marketing_2020_%D0%A7%D0%BC%D1%96%D0%BB%D1%8C%20%D0%93.%D0%9B._%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8.pdf

9. Chmil H. Stages and configurators of the consumer market economic entities behavior digital transformation. *Sustainable Development: Modern Theories and Best Practices* : materials of the monthly International scientific and practical conference, Tallinn, 24-26 February 2021. Tallinn: Teadmus OÜ, 2021. P. 8–9. URL: https://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/6416/1/%d0%a2%d0%b5%d0%b7%d0%b8_Tallinn_Chmil%20H..pdf

МАТЕРІАЛИ

**Міжнародної науково-практичної конференції
«ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ
ЦИВІЛІЗАЦІЙНИХ І ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТ.»
28 травня 2021 року**

ВИДАВЕЦЬ

**ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди»**

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику
максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована
учасниками.

Дизайн обкладинки: В. В. Коцур
Комп'ютерний набір: О.О. Остапчук
Комп'ютерний набір та верстка: Я. М. Домбровська

Адреса редакції:
вул. Сухомлинського, 30
м. Переяслав-Хмельницький
Київська обл.
08400

Підписано до друку 01.06.2021
Формат 60x84/8. Гарнітура Times New Roman.
Папір офсетний. Ум. друк. арк. 5.1.
Наклад 50 прим. Зам. 233.
Виготівник ФОП Домбровська Я. М., Свідоцтво про
державну реєстрацію ДК № 6366 від 22.08.2018 р.
08055, Київська обл., Макарівський р-он., с. Вільне, вул. Чапаєва 16а.
e-mail: devis519@ukr.net